

Akademia Nauk Stosowanych Stefana Batorego
Instytut Nauk Społecznych

**Akademia Nauk Stosowanych Stefana Batorego
Instytut Nauk Społecznych**

**Zakres wymagań egzaminacyjnych egzaminu dyplomowego
w roku akademickim 2024/25**

Kierunek: **Pedagogika (studia II stopnia, magisterskie)**

Moduł: **Pedagogika resocjalizacyjna z socjoterapią i profilaktyką społeczną**

I. Zagadnienia ogólne

1. Edukacyjne i społeczne wyzwania współczesnej pedagogiki - wybrane przykłady oraz ich charakterystyka.
2. Relacje pomiędzy pedagogiką specjalną i pedagogiką ogólną. Zakresy pedagogiki specjalnej – charakterystyka wybranego zakresu.
3. Rozwój człowieka - współczesne ujęcie psychologii rozwojowej, kryzysy normatywne, zegar biologiczny a zegar społeczny.
4. Idea podmiotowości w refleksji nad wychowaniem. Rola indywidualności dziecka w procesie wychowania i nauczania.
5. Rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze. Problemy wychowawcze i zagrożenia współczesnej rodziny.
6. Szkoła jako środowisko uczenia się i wyrównywania szans edukacyjnych oraz instytucja wspomagająca rozwój jednostki i społeczeństwa. Ukryty program szkoły.
7. Media w procesie edukacji i wychowania. Granice dydaktycznej użyteczności środków multimedialnych w procesie kształcenia.
8. Nauczyciel wobec edukacyjnych wyzwań współczesnej rzeczywistości. Nauczyciel szkoły uczenia się i budowania edukacyjnego dialogu.
9. Aksjologiczne i etyczne aspekty pracy nauczyciela. Rola nauczyciela w modelowaniu postaw i zachowań uczniów.
10. Stres oraz wypalenie zawodowe nauczyciela – przyczyny, przejawy i konsekwencje.
11. Specyfika przywództwa edukacyjnego w szkole stanowiącej przestrzeń uczenia się.
12. Różnorodność kulturowa w polskiej szkole i przedszkolu – wyzwania i praktyka. Rola nauczyciela w procesie edukacji wielokulturowej i międzykulturowej.

13. Komunikacja i podmiotowość w środowisku szkolnym: zasady efektywnej komunikacji interpersonalnej, bariery komunikacyjne w relacjach nauczyciel-uczeń, umiejętności ułatwiające nawiązywanie kontaktów.
14. Przedmiot, cele i zadania dydaktyki specjalnej. Dydaktyka specjalna a pedagogika specjalna. Dydaktyka specjalna jako dział dydaktyki ogólnej.
15. Edukacja włączająca, integracyjna i ogólnodostępna – podstawy teoretyczne i charakterystyka.
16. Proces wykluczenia społecznego: przyczyny, przejawy i konsekwencje, stereotypy i uprzedzenia, defaworyzacja społeczna.
17. Sytuacja dziecka z niepełnosprawnością w historii myśli pedagogicznej - ujęcie retrospektywne i współczesne.
18. Współczesne koncepcje występowania zaburzeń osobowości. Podstawy diagnostyki i terapii.
19. Zasady organizacji procesu diagnostycznego oraz terapeutycznego (diagnoza środowiska rodzinnego, diagnoza potrzeb dziecka, diagnoza gotowości szkolnej, diagnoza i wspomaganie rozwoju ruchowego, rysunek dziecka jako sposób diagnozy i inne) – charakterystyka wybranej formy diagnozy.
20. Terapia pedagogiczna – definicje, zakres i zasięg terapii, cele terapii pedagogicznej, zasady postępowania w procesie terapii pedagogicznej.
21. Modele uczenia się – koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia. Trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przezwyciężania.
22. Taksonomia celów kształcenia: rozumienie pojęcia oraz charakterystyka według Bolesława Niemierki. Operacjonalizacja celów kształcenia.
23. Konstruowanie koncepcji badawczej (ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotu, celu/celów badań oraz problematyki badawczej).
24. Strategie badań ilościowych i jakościowych. Pluralistyczne podejście w badaniach pedagogicznych.
25. Etyczne wymogi wobec badań naukowych. Problemy etyczne w badaniach pedagogicznych z udziałem dzieci.

II. Moduł specjalnościowy: Pedagogika resocjalizacyjna z socjoterapią i profilaktyką społeczną

1. Geneza, przedmiot zainteresowań i zadania pedagogiki resocjalizacyjnej.
2. Różne ujęcia definicji resocjalizacji (według wybranych autorów).
3. Teoria pedagogiki resocjalizacyjnej w strukturze nauk społecznych (psychologia, filozofia, socjologia).
4. Historia rozwoju praktyki resocjalizacyjnej w Polsce i na świecie.
5. Prawne podstawy funkcjonowania systemów resocjalizacji w perspektywie krajowej i międzynarodowej.
6. Współczesne koncepcje i teorie resocjalizacyjne.
7. Formy, metody i środki wychowania resocjalizacyjnego.

8. „Twórcza resocjalizacja”: zarys koncepcji, strategię i procedury metodyczne.
9. Koncepcje „twórczej resocjalizacji” jako przykłady oddziaływań destygmatyzujących.
10. Instytucje oddziaływań profilaktyczno-resocjalizacyjnych w środowisku otwartym (z metodyką oddziaływań resocjalizacyjnych).
11. Instytucje oddziaływań profilaktyczno-resocjalizacyjnych w środowisku zamkniętym (z metodyką oddziaływań resocjalizacyjnych).
12. Psychologiczne podstawy procesu resocjalizacji.
13. Zaburzenia w zachowaniu: koncepcje teoretyczne, typologia i ewolucja.
14. Diagnoza psychopedagogiczna w resocjalizacji: rodzaje diagnozy i modele diagnostyczne, analiza i interpretacja diagnozy kryminologicznej
15. Superwizja oraz metody socjotechniki, psychotechniki, antropotechniki i kulturotechniki w resocjalizacji.
16. Niedostosowanie społeczne: przyczyny, przejawy, etapy.
17. Dewiacje społeczne w perspektywie pedagogiki resocjalizacyjnej: etiologia, koncepcje, teorie, skutki, profilaktyka i zapobieganie.
18. Rola szkoły jako środowiska społeczno-wychowawczego oraz środowiska inkluzji społecznej.
19. Rola, zadania, metodyka pracy pedagoga szkolnego, pedagoga resocjalizacyjnego, kuratora sądowego.
20. Specyfika procesu nauczania i pracy szkolnej w placówkach o charakterze resocjalizacyjno-wychowawczym.
21. Znaczenie organizacji pozarządowych w procesie resocjalizacji.
22. Rola i zadania poradnictwa wychowawczo-resocjalizacyjnego.
23. Charakterystyka pojęć: resocjalizacja-readaptacja-reintegracja.
24. Metody wspierające proces readaptacji i reintegracji społecznej.
25. Socjoterapia: specyfika i metody pracy socjoterapeutycznej.